

Fiskeri- og kystdepartementet
Postboks 8118 Dep,
0032 Oslo

Din ref./Deres ref:
200601874- /SJO

Min ref./Vår ref:

Beaivi/Dato:
02.10.2006

Høringsuttalelse fra Norske Samers Riksforbund til NOU 2006: 16 "Strukturvirkemidler i fiskeflåten"

/saddet sámegeiella versuvdna ihttin/

Grunnlaget for samiske rettigheter

Norske myndigheter er både gjennom folkeretten og nasjonal rett, forpliktet til å legge forholdene til rette for at den samiske folkegruppen skal kunne sikre og utvikle sitt språk, sin kultur og sitt samfunnsliv, bla. gjennom vedtakelsen av Grunnloven § 110 a i 1988 og ratifikasjon av ILO-konvensjon nr. 169 om urfolk og stammefolk i selvstendige stater i 1990. Det er også anerkjent at art. 27 i FNs konvensjon av 1966 om sivile og politiske rettigheter i forhold til samer som urfolk omfatter de materielle forutsetningene for samenes totale kulturutøvelse.

Nærhets- og avhengighetsprinsippet må ligge til grunn i fiskeriforvaltningen

Norske Samers Riksforbunds grunnleggende syn er at fiskeforvaltningen må bygge på nærhets- og avhengighetsprinsippet. Prinsippet innebærer at de som bor nærmest og er mest avhengig av ressursen, skal ha en fortrinnsrett ved fangst av ressursen.

Norske Samers Riksforbund mener at feilslåtte kvotereguleringer tidlig på nittitallet førte til dramatiske reduksjoner av kvoter for tradisjonelle fjordfiskere i samiske fiskerisamfunn. Til tross for at folk i disse sjøsamiske områdene gjennom tidene har fisket torsk i utallige generasjoner, var det manglende "historisk fangst" i årene 1987/88/89 som ble brukt som begrunnelse for å nekte folk retten til å leve av det som alltid hadde vært en av grunnpilarene for bosettingen og kulturen. Denne fravristingen av tilgang til fisket har blant annet hatt katastrofale konsekvenser for sjøsamiske fiskerisamfunn, og Norske Samers Riksforbund imøteser derfor tiltak for

Norgga Sámiid Riikkasearvi - Riikkastivra
Norske Samers Riksforbund - Landsstyret

Postboks 173	Tlf. sekretariat	78 48 69 55	Org. nummer	SETT INN	E-mail	nsr@nsr.no
N-9521 GUOVDAGEAIDNU	Tlf. leder	98 48 75 76	Kontonummer	SETT INN	Web	www.nsr.no

å reversere den negative utviklingen og tiltak for å styrke det tradisjonelle samiske fjordfisket.

Fiskeriressursene må forvaltes på en bærekraftig måte, og det er derfor akseptert at det er viktig med tiltak for å hindre overfiske, blant annet med tanke på erfaringene fra tidlig nittital. I NOU 2006: 16 "Strukturvirkemidler i fiskeflåten" presiseres behovet for at hensynet til bærekraft må være overordnet i fiskeriforvaltningen, og Norske Samers Riksforbund gir sin fulle tilslutning til denne målsetningen. I NOUen 2006:16 står det at fiskeriressursene "skal gi det samme grunnlag for økonomisk aktivitet for de neste generasjoner som for oss. Dersom ressursene eller økosystemet er overbelastet av tidligere generasjoner er vi forpliktet til å bygge dem opp igjen. Det er ikke nok at man sikrer at fiskebestandene ikke bryter sammen. De skal forvaltes slik at de gir et godt langsiktig utbytte." Dette må være et grunnleggende prinsipp når man vurderer tiltak for å sikre ansvarlig fiske.

Fiskeressursene samles på få hender

Norske Samers Riksforbund vil på generelt grunnlag peke på at ordningen med strukturkvoter, som har vært i funksjon i to år, og den generelle utviklingen i fiskeriforvaltningen har ført til en meget uheldig situasjon der blant annet torsketillatelsene, og dermed den potensielle verdiskapningen, samles på få og stadig mektigere hender. Dette er en utvikling vi på generelt grunnlag ikke kan si oss fornøyd med. Når det gjelder lokalt eierskap og muligheten for verdiskapning på land, er disse mulighetene generelt redusert de senere år, noe som har ført til en nedgangskonjunktur, blant annet på Finnmarkskysten.

Norske Samers Riksforbund vil også presisere at problemet med snurpere og snurrevadbåter i fjordene stadig er økende. Det hadde vært ønskelig å stenge fjordene eller på andre måter begrense fartøyene med aktive redskaper, da disse rensker unna fisket i fjordene, noe som går ut over lokalbefolkningens muligheter til hjemmefiske.

Utbyggingen av flere fiskemottak og videreforedlingsanlegg samt tilgangen til stabil råstoffleveranse er avgjørende for verdiskapningen som skjer i kyst- og fjordsamfunnene. Tiltak knyttet til dette vil også føre til større aktivitet langs kysten og også i sjøsamiske samfunn.

Sametinget må spille en aktiv rolle i fiskeriforvaltningen

Det har de siste årene har vært arbeidet med alternative modeller for forvaltning av fiskeressursene. Finnmark Fylkeskommune har utarbeidet en modell med kvoteforvaltning med regional deltakelse, og Norges kystfiskarlag en modell om regulering gjennom kystkvoter og fangstlag. Uansett modell for regional forvaltning ønsker Norske Samers Riksforbund at Sametinget må spille en aktiv rolle i forvaltningen av ressursene.

Ønsker minimumskvoter for båter under 15 meter

Den tradisjonelle kystflåten under 15 meter har stor betydning for bosetting og sysselsetting i kystsamfunnene, ikke minst samiske områder. Over tid har det funnet sted en utvikling med tap av rettigheter fra mindre fartøy til større fartøy, og fra mange selvstendige eiere til en samling av eierskap på færre hender/selskap. Flåten under 15 meter må sees på spesielt, og skjermes mot reduksjoner i antall og eventuelle begrensninger i ressursgrunnlaget. Fastsettelse av minimumskvoter som sikrer at denne flåtegruppen kan opprettholde et nødvendig driftsgrunnlag også ved nedgang i totalkvoten er viktig for at sjøsamisk kultur skal leve videre.

Norske Samers Riksforbund mener at kystflåten under 15 meter må skjermes mot videre nedbygging, og eventuelle strukturtiltak i denne flåtegruppen må derfor begrenses til en frivillig kondemneringsordning som ses i sammenheng med behovet for fornyelse av flåten.

Ønsker å overføre kvoter fra havflåten til den minste kystflåten

Forslagene fra Gruppe 1 om områdebegrensninger, redskapsbegrensninger, minstemål og tidsbegrensninger, er eksempler på kapasitetsreduserende faktorer som Norske Samers Riksforbund gir sin tilslutning til. En slik fokus på hvordan man fisker, fremfor hvor mange som fisker vil dessuten virke uten å redusere sysselsettingen i næringen, eller bidra til ytterligere svekking av kystsamfunnene. Ved å overføre kvoteandeler fra havflåten til kystflåten kan sysselsettingen økes betydelig.

Støtter ikke videreføring av strukturkvoter eller innføring av ressursrente
Når det gjelder øvrige forslag fra strukturutvalget går Norske Samers Riksforbund mot å videreføre ordningen med strukturkvoter, spesielt i flåtegruppen under 15 meter, fordi det ikke bedrer lønnsomheten og samtidig gir en sysselsettingsreduksjon. Vi går videre mot forslaget om ressursrente blant annet fordi det brukes som et argument for å utdele evigvarende kvoter.

Samene har klare rettigheter til fiskeressursene

Norske Samers Riksforbund vil avslutningsvis understreke at samene som gruppe gjennom sin bruk av sjøen har uten tvil ervervet seg klare rettigheter til fiskeressurser. Utviklingen som norske myndigheter blant annet har understøttet med reguleringspolitikken som har vært ført har bidratt til at fiskeriene gått fra å være en allmenning til et system der det stadig er blitt færre aktører, samt at rettigheter har blitt samlet på få hender med større ringvirkninger enn tidligere.

Norske Samers Riksforbund støtter derfor også opp om forslaget fra gruppe 1 om at det skal foretas en gjennomgang og evaluering av fiskeripolitikken fra 1990 frem til dags dato med det formål å sikre flåten under 15 m større andel av kvotene, og omfordele ressurser fra den havgående flåte til kystflåten. NSR ønsker en fiskeripolitikk hvor forsvarlig utnytting av fiskeressursene gjennom styrkingen av sysselsettinga i næringen og dermed også bosettinga langs kysten er i fokus samt kyst- og fjordsamfunnenes muligheter for økt verdiskapning

Norske Samers Riksforbund ser for øvrig fram til resultatet fra det nedsatte ekspertutvalgets utredning om samers og andres rettigheter til fiske utenfor Finnmark.

.

Dearvvuodaiguin / Med vennlig hilsen

Silje Karine Mutka
NSR jodiheaddji/NSR leder

Heaika N. Skum
NSR čállingotti jodiheaddji/NSR sekretariatsleder